

Abstrakt

Disperzia zvierat je dôležitou oblasťou ekológie, ktorej štúdium je dôležité pre pochopenie zloženia a dynamiky populácie. Získané poznatky majú široké využitie v rôznych oblastiach, či už v snahe o introdukciiu ohrozených druhov, alebo naopak, o potlačenie šírenia tých invázných. Disperzia však začína na úrovni jedincov, a preto je najskôr potrebné zistiť, ktorými vlastnosťami dispergujúci jedinci disponujú. Jedným z možných hľadísk, v ktorom sa dispergátori môžu od rezidentov líšiť, je ich personalita. Táto bakalárska práca prináša súhrn literatúry, ktorá sa personalitným prediktorom disperzie venuje, porovnáva personalitné rysy medzi sebou, a to v rámci aj naprieč tromi vybranými taxónmi, ktorými sú ryby, vtáky a ako zástupcovia cicavcov – hlodavce. Literatúra naznačuje, že v kontexte personality jedincov existujú, okrem iných, tri hlavné typy disperzie. Prvý typ, uplatňujúci sa hlavne v počiatkoch života, je disperzia submisívnejších jedincov teritoriálnych rýb a hlodavcov vynútená v dôsledku agresie zo strany dominantnejších jedincov. U vtákov je však nutné obsadiť si čo najskôr vhodné teritórium, a preto u nich dochádza k opačnej závislosti – k skoršej disperzii dominantných jedincov. Druhým typom je dobrovoľná disperzia exploračne a lokomočne aktívnych a asociálnych jedincov. Dôležitou vlastnosťou v každom prípade je smelosť, ktorá je aj v prípade dobrovoľnej disperzie nutná. Tretím typom disperzie, je disperzia vynútená vonkajšími biotickými a abiotickými faktormi, pri ktorých sa personalitné rozdiely medzi dispergátormi a rezidentami stierajú.

Kľúčové slová: disperzia, personalita, osi personality, ryby, vtáky, cicavce, invázne druhy